

העצמית, וגם את אחד הצעדים המדיניים-כלכליים של ישראל, צעד שאינו נראה לו למחבר. והרי סמל זה כמוהו כענף, שהוטל עליו להצמיח שני מיני פירות שונים.

הסיפור חתום כולו בחותם הקדרות. מורדי קץ בחיים מחוסר תקווה וסיכויים ומחוסר טעם בחייו. גורלו של רובי נוגע ללבנו, אך קשה לו לאדם זה לזכות בהבנתנו, לא כל שכן באהדתנו. שכטר השען הזקן, הוא רופף ואווירי מכדי לעורר בנו אמונה שממנו תצמח ישועה של ממש, ושממנו תצא בשורה. וכנגד הדמויות האלה המשרות עלינו דכאון, לא העמיד המחבר שום דמות בהירה ואיתנה. התמונה היא כולה צללים ללא אורות.

חלקי הסיפור השונים אינם שווים כולם בערכם, אך חשיבותם של הפרטים היא כאן טפלה לגבי עיקר רושמו והישגו של הסיפור. בין היסודות השונים מורגשים לפעמים חיכוכים והתרוצצות, אך דומה, שמתחת פנימית זו הולמת יותר את המציאות הכאוטית שבחינו מאשר גיבוש צורני מלוטש. הסיפור בכללו גדול מחלקיו הבודדים. יש בו פרקי חיים נוגעים עד הלב ותנועות פנימיות כבירות, והננו נכנעים להשפעתו הסוגסטיבית. שהרי כולנו מצויים, יחד עם הגיבורים, על הריסות ובין קברים, והקול של צו אלמוני קורא לנו.

ק. א. ברתיני

בְּדֹדֹת קְצָרוֹת

דְּקוֹת גְּנוּבוֹת

עַל חֲטָאִים שֶׁלֹּא טָעַמוּ

עַל כָּל הַמְּלִים

שֶׁחֲנִיקוּ אוֹתָן בְּטֶן-דָּו

וְעַל כָּל שֶׁהֵגוּ בִּיחִידוֹת

יִשְׁלְמוּ בְּטָבִין וּתְקִילִין

גִּנְבוּ הַדְּקוֹת

מִימֵיהֶן הִתְתַּקִּים לֹא נִגְמְעוּ

עַד בָּאוּ יָמִים שֶׁחֲדָלוּ הַמְּלִים לִפְכוֹת

חוֹל גֵּעֵרָם

הַכּוֹס שֶׁבָּהּ לֹא נִגְמְעוּ

נִלְאָתָה לְחִפּוֹת

מִסֵּךְ הַמִּתְכַּת נָפַל

בֵּין שְׁנֵי עוֹלָמוֹת עוֹרִים

מִזָּה וּמִזָּה זֹחֲלִים עַל עֶפֶר

שְׁנֵי צִלְלִים חוֹרִים

תַּקָּרִיט

בְּאַקְרָא

בְּעִיר לֹא קִימָת

עֲרוּפִים

עֲטוּיֵי אֲטִימוֹת

עוֹר אֶל עוֹר

בְּלֶחֶשׁ גּוֹפִים

נוֹאקִים כָּל הַלִּילָה הַזֶּה הַשְּׁחֹר

בְּבֶרֶק הַפָּחַם שֶׁל הַחֹשֶׁךְ

(כָּל פָּחַם הוּא חֲשֵׁמֶל)

בְּבֶקֶר סְחוּטִים עַד יְבֹשֶׁת

בְּצִלְעָה אֶל דִּלְפֶּק שְׁהֶשְׁכִּים

מֵהוֹל שֶׁל עֲפוּשׁ וְאַשְׁמָה

מִצִּלָּה עֲמוּמָה מְאִימָת

עֲרָפֶל עַל בָּתִּים לֹא הִקִּיצוּ

עֲרָפֶל מִתְנַפֶּה לֹא נִמוּג

בְּעִיר לֹא קִימָת

בְּעִיר לֹא קִימָת

עֲטוּיֵי אֲטִימוֹת הַיָּמִים

עֲרוּפִים בְּאַקְרָא

קִימָים.

וְיָרֵד י

הוּא נוֹשֵׂא בְּחִיקוֹ אֶת הַחֶבֶל

נוֹשֵׂא כִּשְׁאֵת הַתִּינוֹק

עַד אֲשֶׁר בִּדְקָה הַצּוֹרֶכֶת

יִפְקֹד אֶת עֲצָמוֹ לַחֲנוֹק

מִסְתַּוֵּבֵב בְּעֲצָלוֹת כְּשֶׁבִשְׁבֶּת

מִקְשָׁה וּמִתוֹחַ תְּלוּי

יִשְׁקִיף אַחֲרֵי-כֵן מִכָּל עֶבֶר

אֶל אִפֶּק רְחוֹץ וְגִלּוּי

מִחֲכָה מִחֲכָה הַקֶּבֶר

אֵךְ הִלָּה אֵינֶנּוּ יוֹרֵד

תְּלוּלִית הָעֶפֶר מְשֻׁבָּבֶת

אֶת גִּבָּה אֶל הָאוֹר הַחֶרֶד

הָאִשָּׁה עַל הַבוֹר נִצָּבֶת

מִתוֹךְ הַרְפָּנֶת הָרֹאשׁ

הָאֵת בְּשֹׁחַר הַלְהֶבֶת

מִצָּפֶה בְּיָד עַד בּוֹשׁ

וְרוּחַ דְּקָה נוֹשֶׁבֶת

מֵעַל גִּלְגָּלוֹת אֶל הַבוֹר

מִסְתַּוֵּבֵב בְּעֲצָלוֹת כְּשֶׁבִשְׁבֶּת

הַתְּלוּי שֶׁמַּעֲבֵר לְאוֹר

כֵּן יִהְיֶה בִּדְקָה הַצּוֹרֶכֶת

הַנִּדְגָּרֶת יָמִים עַל יָמִים

הוּא נוֹשֵׂא בְּחִיקוֹ אֶת הַחֶבֶל

כִּשְׁאֵת הַתִּינוֹק בְּרִחְמִים